

รายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)
การประชุมการประชุมนานาชาติ ว่าด้วยการเพิ่มขีดความสามารถ
ในการประกอบธุรกิจ (EoDB) ณ กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

Session ๑ การบรรยายเรื่องการพัฒนาและความสำเร็จของกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (เอเปค) ในรายงานการจัดอันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business - EoDB) ของธนาคารโลก (World Bank) ในมุมมองของสาธารณรัฐเกาหลี โดย Bong Jin KIM อัยการประจำกองกฎหมายพาณิชย์ กระทรวงยุติธรรม สาธารณรัฐเกาหลี

๑) ผลการประเมินความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจของสาธารณรัฐเกาหลี โดยธนาคารโลก ครอบคลุมการประเมินมุ่งเน้นกฎเกณฑ์ที่ง่าย แต่มีประสิทธิภาพ และสามารถเข้าถึงได้สะดวก โดยการประเมินจะพิจารณากระบวนการนับตั้งแต่การยื่นฟ้องเพื่อใช้สิทธิทางศาลในการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงจนกระทั่งการบังคับให้เป็นไปตามสิทธินั้น

กระทรวงยุติธรรมสาธารณรัฐเกาหลีได้ให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงและเสริมสร้างบรรยากาศการลงทุนของประเทศ จึงพยายามปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการดำเนินงานในการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงให้รวดเร็ว (Time) ประหยัด (Cost) และมีประสิทธิภาพสูงสุด (Quality of Judicial Processes) อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับกรอบการประเมินความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจของธนาคารโลก

๒) ประสิทธิภาพและกระบวนการทางด้านการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงในสาธารณรัฐเกาหลี กระบวนการพิจารณาคดีของศาลสาธารณรัฐเกาหลีต้องการอำนวยความสะดวกแก่คู่ความ จึงจัดให้มีการสื่อสารและการส่งคำคู่ความและเอกสารในคดีให้แก่ศาลได้ด้วยหลากหลายช่องทาง เช่น ทางอีเมล โทรสาร โทรศัพท์ หรือแม้แต่การส่งข้อความผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ก็ได้ ตลอดจนอนุญาตการใช้ช่องทางสื่อสารเหล่านี้ระหว่างคู่ความด้วยกันเองอีกด้วย นอกจากนี้ศาลยังกำหนดแนวปฏิบัติภายในเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำเนินการพิจารณาคดีในแต่ละขั้นตอนไว้อย่างชัดเจน เช่น จะต้องมีการพิพากษาได้ภายใน ๕ เดือน หรือจะต้องมีการอ่านคำพิพากษาภายใน ๒ สัปดาห์นับแต่วันพิจารณาคดีครั้งสุดท้าย เป็นต้น

นอกจากนี้ ศาลสาธารณรัฐเกาหลียังจำแนกคดีที่มีทุนทรัพย์ไม่สูงเพื่อดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ง่ายและรวดเร็ว มีกระบวนการจัดการกับคดีที่ไม่มีข้อพิพาทด้วยการพิจารณาพยานหลักฐานจากเอกสารเท่านั้น จึงทำให้กระบวนการเสร็จได้รวดเร็ว ตลอดจนมีการจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษเพื่อความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการพิจารณาคดี และที่สำคัญอย่างยิ่ง การนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการพิจารณาคดี ทั้งการยื่นฟ้องและการส่งคู่ความ ตลอดจนการรับฟังพยานหลักฐานผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-filing system) และการบริหารจัดการสำนวนคดี (e-court system) อีกด้วย

๓) การใช้ระบบศาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Court System)

ศาลสาธารณรัฐเกาหลีริเริ่มการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์มาตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ.๑๙๘๐ และค่อยๆ พัฒนาให้สมบูรณ์ครอบคลุมทั้งกระบวนการยิ่งขึ้นในช่วงปี ค.ศ.๒๐๑๐ เป็นต้นมา โดยการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์

“กรมบังคับคดี ได้รับรางวัลชมเชยขององค์กรโปร่งใส (NACC Integrity Awards)
ครั้งที่ ๖ และครั้งที่ ๗ (ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐)”

ในการพิจารณาคดีของศาลสาธาณรัฐเกาหลีในปัจจุบันนั้นเป็นการใช้เทคโนโลยีเต็มรูปแบบตลอดทั้งกระบวนการทั้งระบบการบริหารจัดการคดี ระบบสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้พิพากษา ระบบการแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูล ระบบสืบหาทรัพย์สิน ระบบสืบพยานในห้องพิจารณาคดี และระบบบริการข้อมูลคดีแก่สาธารณะแต่อย่างไรก็ตาม กระบวนการพิจารณาคดีด้วยอิเล็กทรอนิกส์นี้จะไม่ใช้กับคดีอาญา เนื่องจากความละเอียดและซับซ้อนของพยานหลักฐานในคดี

รัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีมีความเชื่อว่าการปฏิรูปการพิจารณาคดีแบบดั้งเดิมมาสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์นั้นล้วนเป็นประโยชน์แก่ทุกฝ่าย กล่าวคือ ประหยัดค่าใช้จ่าย ระยะเวลารวดเร็ว กระบวนการมีความแม่นยำ ทุกฝ่ายสามารถเข้าถึงข้อมูลในคดีเพื่อความโปร่งใส ศาลสามารถใช้พยานหลักฐานได้เต็มประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์สูงสุดในการใช้ดุลยพินิจในการพิพากษาอรรถคดี

Session ๒ แนวทางการปรับปรุงการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โดย NGUYEN Minh, Ashurst และ การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โดย Jae Hyong WOO, Associate, Yulchon LLC

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามได้มีการนำมาตรการต่างๆเพื่อปรับปรุงการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง โดยมีจุดประสงค์เพื่อลดระยะเวลาในการบังคับคดีให้เหลือ ๓๐๐ วัน โดยลดลง ๑๐๐ วันโดยประมาณ โดยมีหน่วยงานหลักในการปฏิรูปครั้งนี้คือ ศาลและหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่บังคับคดี โดยจัดให้มีระบบการจัดการคดีออนไลน์ (Online Case Management) ทั้งยังจัดตั้งศาลแผนกคดีเกี่ยวกับเศรษฐกิจในเขตอำนาจศาลที่มีสถิติการยื่นฟ้องคดีที่เกี่ยวกับการค้าการพาณิชย์อย่างน้อย ๕๐ เรื่อง ต่อปี จัดระบบการบังคับคดีช่องทางด่วน (Streamlining procedure)

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามได้มีความพยายามในการพัฒนาประสิทธิภาพในการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงโดยวิธีการหนึ่งที่สำคัญคือการนำเอาระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการอำนวยความสะดวกแก่คู่ความต่าง ๆ เช่น ส่งคำคู่ความ หรือส่งหมาย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีความพยายามในการใช้ระบบการบังคับคดีโดยเอกชนมาใช้นับตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๒ ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือใหม่ของระบบการบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาในคดีแพ่ง โดยทำเป็นโครงการนำร่องในเมืองโฮจิมิน อย่างไรก็ดี ระบบดังกล่าวยังไม่ได้รับความนิยมมากนัก เนื่องจากประชาชนยังขาดความเชื่อมั่นในการใช้ระบบเจ้าพนักงานบังคับคดีเอกชน ซึ่งจะต้องมีการพิสูจน์ให้เห็นถึงความรู้ความสามารถและประสบการณ์ต่อไป และอยู่ระหว่างการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเจ้าพนักงานบังคับคดีเอกชนการใช้เจ้าพนักงานบังคับคดีเอกชนนี้จะเป็นการเพิ่มทางเลือกให้แก่บรรดาเจ้าหน้าที่ คังคังของรัฐลง และช่วยพัฒนาประสิทธิภาพในกระบวนการทางศาล

Session ๓ กฎหมายหลักประกันทางธุรกิจของเครือรัฐออสเตรเลีย

ในช่วงก่อนที่เครือรัฐออสเตรเลียจะใช้กฎหมายหลักประกันทางธุรกิจฉบับปัจจุบันนั้น ได้มีการใช้กฎหมายทางกฎหมายธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ บ้างก็ขึ้นอยู่กับถิ่นที่อยู่ของลูกหนี้ที่ที่ทรัพย์หลักประกันนั้นตั้งอยู่ บ้างก็ลักษณะและสภาพของทรัพย์หลักประกันทางธุรกิจ และลักษณะของนิติกรรมที่ก่อให้เกิดสิทธิเหนือหลักประกันนั้น โดยกฎหมายดังกล่าวถูกนำมาใช้โดยกระจายอยู่ตามกฎหมายแต่ละฉบับจำนวน ๗๐ ฉบับ โดยสามารถจดทะเบียนได้จาก ๔๐ หน่วยงาน และทั้งยังมีกฎหมายที่ผู้พิพากษาได้วางหลักไว้จำนวน มากกว่า ๔๐๐ คดี

“กรมบังคับคดี ได้รับรางวัลชมเชยองค์กรโปร่งใส (NACC Integrity Awards) ครั้งที่ ๖ และครั้งที่ ๗ (ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐)”

ปัจจัยหลักที่นำมาสู่การปฏิรูปทางกฎหมายหลักประกันทางธุรกิจได้แก่ ความต้องการของรัฐบาล และสภาพนายความ ผลในการปฏิรูปได้แก่ กฎเกณฑ์ของกฎหมายหลักประกันทางธุรกิจเดียวกัน สำหรับหลักประกันทางธุรกิจทุกประเภท ผู้ให้ปลักประกันทุกประเภท สำหรับนิติกรรมที่ก่อให้เกิดสิทธิในทรัพย์สินหลักประกันทุกประเภท และใช้ได้ทั่วประเทศ ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นเหตุให้เครือข่ายออสเตรเลียนได้รับการจัดอันดับดีขึ้น เป็นอันดับที่ ๑๐ ในปี ๒๐๑๓

เนื้อหาของกฎหมายหลักประกันทางธุรกิจที่ถูกแก้ไขเป็นหลักคือ การมุ่งเน้นประเภทของนิติกรรม หรือธุรกรรมที่ก่อให้เกิดสิทธิเหนือทรัพย์สินหลักประกันนั้นๆ เช่น มีการกล่าวถึง การซื้อขายโดยมีเงื่อนไขในการโอนกรรมสิทธิ์ สัญญาเช่าซื้อ ธุรกรรมที่มีลักษณะเป็นการก่อให้เกิดสิทธิเหนือทรัพย์สินหลักประกันเป็นกลุ่มหรือประเภท โดยไม่กำหนดทรัพย์สินโดยเฉพาะเจาะจง เป็นต้น โดยเพิ่มการให้คำจำกัดความของ การถือว่าเป็นสิทธิเหนือทรัพย์สินหลักประกันด้วย เช่น นิติกรรมที่มีลักษณะเป็นการเช่าทรัพย์สินบางประเภท นิติกรรมที่มีการโอนสิทธิเรียกร้อง และนิติกรรมฝากขายสินค้าบางประเภท ซึ่งโดยส่วนมากทรัพย์สินหลักประกันหมายความรวมถึง สิ่งหามทรัพย์สินทุกประเภท ยกเว้น ที่ดิน

การจดทะเบียนนิติกรรมที่ก่อให้เกิดสิทธิเหนือทรัพย์สินหลักกัน เครือรัฐออสเตรเลีย จัดให้มีการเข้าถึงได้ ๒๔ ชั่วโมง กลุ่มผู้ใช้และสามารถเข้าถึงระบบได้ ครอบคลุมถึงกลุ่มบุคคลหลายประเภท รวมถึง ธนาคาร ผู้เชี่ยวชาญ และ ผู้ให้หลักประกัน และนำระบบการจดทะเบียนในการจดทะเบียน แทนการจดทะเบียนที่ต้องนำส่งเอกสาร จัดให้มีการจดทะเบียนล่วงหน้า และจัดให้มีระบบการจัดลำดับบริมสิทธิ์โดยแยกจากลำดับการจดทะเบียน

การบังคับทรัพย์สินหลักประกันนั้น จะกำหนดกรณีการบังคับผ่านกระบวนการทางศาลอย่างจำกัด โดยจัดให้มีการบังคับคดีนอกศาลเป็นหลัก และกำหนดหลักเกณฑ์และกระบวนการไว้อย่างง่าย ไม่ซับซ้อน และถูกกำหนดไว้ในกฎหมายฉบับเดียว นอกจากนี้คู่สัญญายังสามารถตกลงวิธีการบังคับให้แตกต่างจากที่กำหนดไว้กฎหมายด้วย

การบังคับทรัพย์สินหลักประกันในคดีล้มละลายนั้น ได้ถูกกำหนดให้สิทธิเหนือทรัพย์สินหลักประกันนั้น ไม่ถูกบังคับในคดีล้มละลาย กำหนดให้มีสถานะพักการชำระหนี้สำหรับสิทธิเหนือทรัพย์สินหลักประกันบางประเภท และสิทธิเรียกร้องบางประเภทเช่น หนี้จ้างแรงงาน เป็นต้น ที่ไม่ถูกจำกัดสิทธิในคดีล้มละลาย

ในขณะที่ระบบฯ กำลังถูกพัฒนาอยู่และยังเป็นช่วงการเปลี่ยนถ่ายจากระบบเก่ามาสู่ระบบใหม่ และในอนาคตน่าจะมีการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดีกว่าเดิมซึ่งในปัจจุบันความท้าทายจะแบ่งเป็น ๒ เรื่อง คือ

๑. ความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

๒. การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายหลักประกันทางธุรกิจให้ประชาชนทราบ วัตถุประสงค์หลักคือการได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ในอดีตจะแบ่งเป็นสองกลุ่ม คือกลุ่มคนที่เคยใช้ระบบเก่า และกับกลุ่มคนที่ไม่เคยใช้ระบบมาก่อน โดยทางศูนย์หลักประกันฯ ก็จะเข้าไปให้ข้อมูลคนกลุ่มแรกที่เคยใช้ระบบเก่า ให้มาใช้ระบบใหม่และในกรณีหลังจะเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิตามกฎหมายที่บุคคลเหล่านั้นพึงจะได้รับ การเชิญชวนและการให้ข้อมูลดังกล่าวจะแบ่งออกเป็นสองระดับ คือ ๑. ระดับนโยบาย กล่าวคือ การให้ข้อมูลเชิงนโยบายแก่สมาคมธนาคาร สภาวิชาชีพบัญชีหรือสภาพนายความ ๒. ระดับผู้ปฏิบัติงาน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับทุกคนที่เกี่ยวข้อง Security interest ซึ่งอาจจะได้รับมอบหมายจากบุคคลกลุ่มที่หนึ่งก็ได้

“กรมบังคับคดี ได้รับรางวัลชมเชยขององค์กรโปร่งใส (NACC Integrity Awards)

ครั้งที่ ๖ และครั้งที่ ๗ (ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐)”

๓. ระดับผู้ใช้งานด้าน IT เป็นการให้ข้อมูลด้านเทคโนโลยี และจะมีการจัดประชุมเพื่อที่จะทราบถึงข้อมูลและปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การแก้ไขในอนาคต กระบวนการดังกล่าวเป็นกระบวนการที่ดี เนื่องจากการเก็บข้อมูลและรับทราบปัญหาต่างๆ จะเป็นวิธีที่หาทางแก้ไขได้ดียิ่งขึ้นซึ่งเป็นการดีกว่าให้บุคคลที่ประสบปัญหาไปให้ข้อมูลเหล่านี้ผ่านหนังสือพิมพ์หรือแม้แต่การแจ้งปัญหาให้แก่รัฐมนตรี การดำเนินการตามกระบวนการนี้เป็นการชี้แจงถึงเหตุผลและรับฟังข้อเสนอแนะซึ่งถ้าหากว่ามีสิ่งใดติดขัดจำต้องชี้แจงเหตุผลและหาวิธีแก้ไขต่อไปในอนาคต ในกรณีที่สามารถปฏิบัติตามคำร้องขอได้ต้องกำหนดระยะเวลาด้วยเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย ในส่วนของการสร้างความตระหนักแก่ประชาชน (Public awareness) คือการที่ประชาชนโดยทั่วไปทราบถึงข้อมูลของ ศูนย์หลักประกันฯ และสิทธิตามกฎหมายหลักประกันฯ ซึ่งเป็นการสำรวจหลังจากมีการประกาศใช้กฎหมายไปแล้ว ๓ ปี ทาง SME มีผู้ทราบถึงข้อมูลเพียงแค่ ๑๐ % และยังไม่ทราบอีก ๕๕ % ในส่วนของผู้ที่ให้คำปรึกษาด้านธุรกิจ (กฎหมายและบัญชี) มีผู้ทราบถึงข้อมูล ๒๑ % และ ๔๓% ยังไม่ทราบถึงข้อมูลของ ศูนย์หลักประกันและสิทธิตามกฎหมาย ซึ่งจากผลสำรวจทำให้ตระหนักว่าต้องมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์และการเข้าถึงข้อมูลของประชาชนให้มากขึ้น โดยหนึ่งในสมาชิกของศูนย์หลักประกันฯ นั้น มีหน้าที่ประชาสัมพันธ์ในการรับโทรศัพท์และตอบอีเมลโดยตรง รวมถึงรับผิดชอบด้านการจัดอบรมให้แก่ผู้ประกอบการต่างๆ โดยส่วนใหญ่แล้วผู้ประกอบการจะติดต่อกับนักบัญชีและนักกฎหมายค่อนข้างบ่อยครั้ง จึงมีความจำเป็นต้องประชาสัมพันธ์ให้แก่บุคคลที่ผู้ประกอบการติดต่อได้ทราบถึงข้อมูลของศูนย์หลักประกันฯ มากยิ่งขึ้นด้วย

การปฏิรูปกฎหมายหลักประกันทางธุรกิจของสาธารณรัฐเกาหลีตามกฎหมายแม่แบบของคณะกรรมการการค้าระหว่างประเทศ (UNCITRAL) โดย Jae Sung LEE, Legal Officer, UNCITRAL Secretariat

การประเมินของธนาคารโลก มองถึงหลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่เกี่ยวกับนิติกรรมที่ก่อให้เกิดสิทธิเหนือทรัพย์สินหลักประกัน โดยพิจารณาถึงกฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพย์สินหลักประกันและกฎหมายล้มละลายที่เอื้ออำนวยต่อการเข้าถึงสินเชื่อ ความครอบคลุมของกฎหมาย ข้อมูลทางเครดิตที่สามารถเข้าถึงได้ขณะทำการจัดแจ้ง โดยหัวข้อในการประเมินในหมวดหมู่ความแข็งแกร่งทางกฎหมาย (Legal rights index) คือ สิทธิทรัพย์สินที่นำมาเป็นหลักประกันได้ โดยกำหนดเป็นประเภทโดยไม่ระบุโดยเฉพาะเจาะจงถึงตัวทรัพย์สินว่าเป็นทรัพย์สินใด และสิทธิเหนือทรัพย์สินหลักประกันนั้นๆ รวมถึงทรัพย์สินที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การครอบคลุมทรัพย์สินหลักประกันถึงดอกผลของทรัพย์สินหลักประกัน ประเภทของหนี้ที่เกิดจากนิติกรรมที่ก่อให้เกิดสิทธิเหนือทรัพย์สินหลักประกัน การบังคับทรัพย์สินหลักประกัน

จุดประสงค์ของการปฏิรูปกฎหมายเกี่ยวกับหลักประกันทางธุรกิจคือ เสริมสร้างความโปร่งใสและความชัดเจนของการคุ้มครองสิทธิ เพื่อก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างสิทธิของคู่สัญญาที่เกี่ยวข้อง เปิดโอกาสให้เข้าถึงสินเชื่อได้ง่ายขึ้น ลดต้นทุนในการเข้าถึงสินเชื่อ ดังนั้น การปฏิรูประบบกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัยเพื่อรองรับกลไกต่างๆที่เกี่ยวข้องกับหลักประกันทางธุรกิจคือกุญแจสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่ออำนวยความสะดวกของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ดังนั้น สาธารณรัฐเกาหลีซึ่งให้ความสำคัญกับกฎหมายแม่แบบของคณะกรรมการการค้าระหว่างประเทศในเรื่องกฎหมายหลักประกันทางธุรกิจ ที่ทั้งมีความไม่ซับซ้อน กระชับ เป็นไปในทิศทางเดียวกันอีกทั้งมีแนวทางในการยกเว้น และยังสามารถนำไปปรับใช้กับระบบกฎหมายต่างๆได้ ทั้งยังมีบทกฎหมายมากมายที่เกี่ยวกับการจดทะเบียนทรัพย์สินหลักประกันทางธุรกิจ

“กรมบังคับคดี ได้รับรางวัลชมเชยขององค์กรโปร่งใส (NACC Integrity Awards)

ครั้งที่ ๖ และครั้งที่ ๗ (ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐)”

สาธารณรัฐเกาหลีเน้นถึงตัวบทกฎหมายแม่แบบในข้อที่ก่อให้เกิดสิทธิเหนือทรัพย์สินหลักประกันเหนือประเภทของทรัพย์สิน โดยไม่มีการระบุโดยเจาะจง และยังให้หมายความรวมถึงทรัพย์สินที่จะมาแทนที่ทรัพย์สินนั้นในอนาคตอีกด้วย มีการมุ่งเน้นถึงระบบจดทะเบียนทรัพย์สินหลักประกันทางธุรกิจ มีแก้ไขเพิ่มเติมกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับลำดับบุริมสิทธิของเจ้าหนี้ต่างๆเหนือทรัพย์สินหลักประกันรายเดียวอย่างละเอียดชัดเจน แน่นนอน การบังคับคดีนอกศาล โดยในการที่สาธารณรัฐเกาหลีปรับปรุงในเรื่องกฎเกณฑ์ต่างๆข้างต้น ทำให้เกิดปัจจัยบวกต่อ การเข้าถึงสินเชื่อ ทำให้ลูกหนี้สามารถนำทรัพย์สินที่ตนเองมีอยู่มาก่อนให้เกิดผลประโยชน์มากที่สุด ทำให้ผู้มีส่วนได้เสียต่างๆสามารถเข้าถึงระบบจดทะเบียนสิทธิของตนได้อย่างง่ายและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

การจัดอันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ ปี ๒๐๑๘ โดย Maria Magdalena CHIQUIER, Private Sector Specialist , the World Bank

การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ โดยจะช่วยส่งเสริมให้มีการค้าขายมากยิ่งขึ้น ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง และช่วยพัฒนาการเข้าถึงสินเชื่อได้ ซึ่งจากการศึกษา พบว่า ในบางประเทศ บริษัทต่าง ๆ จะมีความสนใจในการลงทุน หากระบบศาลมีความน่าเชื่อถือ บริษัทชั้นนำและบริษัทที่มีขนาดใหญ่มักจะเลือกลงทุนในเมืองที่มีระบบศาลที่ดีกว่า และพบว่าในประเทศที่มีคะแนนของดัชนีคุณภาพของกระบวนการทางศาลสูงจะมีอัตราการอนุมัติสินเชื่อแก่ภาคเอกชนสูงตามไปด้วยในการพิจารณาเพื่อจัดลำดับในด้าน การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง ธนาคารโลกจะพิจารณาจาก ๓ ปัจจัยด้วยกัน คือระยะเวลาและค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการระงับข้อพิพาทในเชิงพาณิชย์ผ่านกระบวนการทางศาลขั้นต้นในท้องถิ่น และดัชนีคุณภาพของกระบวนการทางศาล ซึ่งจากการศึกษาพบว่าประเทศที่มีแนวปฏิบัติในกระบวนการทางศาลที่ดีมักจะใช้ระยะเวลาและค่าใช้จ่ายในการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงน้อยลงด้วย ซึ่งนับตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๘ จนถึง ๒๕๖๐ มีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาบางประการ เช่น ทุนทรัพย์สินของกรณีสมมติ การพิจารณาถึงดัชนีคุณภาพของกระบวนการทางศาล และการเพิ่มหลักเกณฑ์การพิจารณาเกี่ยวกับน้ำหนักพยานของคำให้การของผู้หญิงและผู้ชาย สำหรับกรณีอื่นๆ ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์การพิจารณาเช่นกรณีทีนอกเหนือไปจากกรณีสมมติ หรือกระบวนการของศาลอื่น นอกเหนือจากกระบวนการของศาลที่มีอำนาจในกรณีสมมติ หรือกรณีในชั้นอุทธรณ์ เป็นต้น ในการพิจารณาด้าน ระยะเวลา นั้นจะเริ่มพิจารณาตั้งแต่กระบวนการยื่นคำฟ้อง กระบวนการพิจารณาและพิพากษา ไปจนกระทั่ง กระบวนการบังคับคดี คือขั้นตอนที่เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้คืน สำหรับค่าใช้จ่าย จะพิจารณาจากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงและฝ่ายโจทก์เป็นผู้รับผิดชอบ คือ ค่าทนาย ค่าธรรมเนียมศาล และค่าธรรมเนียมบังคับคดี และในการพิจารณาเกี่ยวกับดัชนีคุณภาพของกระบวนการทางศาลจะพิจารณาจาก โครงสร้างของศาล การบริหารจัดการคดี การวางระบบอัตโนมัติของศาล และการแก้ไขข้อพิพาททางเลือก จากการศึกษาพบว่าประเทศที่เป็นผู้ปฏิบัติที่ดีเลิศ ในด้านการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงมีลักษณะบางประการที่เหมือนกัน คือ มีศาลเฉพาะคดีพาณิชย์ มีกระบวนการสำหรับคดีเล็กน้อยหรือไม่มีข้อยุ่งยาก มีระบบอัตโนมัติของศาล มีหลักเกณฑ์ของกระบวนการทางแพ่งที่ทันสมัย มีกรอบปฏิบัติในกระบวนการระงับข้อพิพาททางเลือกที่ครอบคลุม และมีระบบการยื่นฟ้องทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งในการจัดลำดับความยาก-ง่ายในการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง ปรากฏว่าการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงในสาธารณรัฐเกาหลีได้คะแนนสูงที่สุด ในขณะที่ประเทศบรูไนอยู่ใน ๕ ประเทศแรกที่สามารถพัฒนา ลำดับในด้านการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงได้มากที่สุดเนื่องจากการใช้ระบบการยื่นฟ้องคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ และมีการใช้ระบบอัตโนมัติของศาล

“กรมบังคับคดี ได้รับรางวัลชมเชยขององค์กรโปร่งใส (NACC Integrity Awards)

ครั้งที่ ๖ และครั้งที่ ๗ (ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐)”

Session ๔ ประเทศแคนาดาทำกับการทำธุรกรรมในลักษณะพหุภาคี และการเปรียบเทียบกฎหมายคุ้มครองผู้ลงทุนรายย่อย โดย Robert YALDEN Partner, Co-Chair M&A Group, Oslo และ โดย Jun Ha JOO ที่ปรึกษากฎหมาย บริษัท Kim & Chang

เกณฑ์ที่ธนาคารโลกใช้ในการจัดอันดับในหัวข้อการคุ้มครองผู้ลงทุนรายย่อยได้แก่ สิทธิของผู้ลงทุนรายย่อยในธุรกรรมประเภทต่างๆและธรรมาภิบาล โดยสาธารณรัฐเกาหลีได้รับการจัดอันดับในลำดับที่ ๒๐ ส่วนประเทศแคนาดาอยู่ในลำดับที่ ๘ ของโลก ธนาคารโลกได้มีหลักเกณฑ์ในการจัดอันดับ ดังนี้

กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการขัดกันของผลประโยชน์ (Extent of conflict of Interest regulation index)

- ข้อมูลที่จะต้องนำมาเปิดเผยสู่สาธารณะ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่จัดกันที่จำเป็นต้องเปิดเผยแก่คณะกรรมการบริษัท โดยจะวัดจากเนื้อหาที่กฎหมายกำหนดให้ต้องเปิดเผยอย่างน้อยเพียงใด หากมีการกำหนดให้เปิดเผยข้อมูลสำคัญทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมนั้นๆ ก็จะได้คะแนนมากกว่าการกำหนดให้เปิดเผยข้อมูลโดยทั่วไปแบบไม่เจาะจง
- ความรับผิดชอบของกรรมการบริษัท โดยจะวัดจากกลไกที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบของกรรมการบริษัท เช่น คำสั่งศาล หรือ การกำหนดค่าเสียหาย
- ความง่ายในการเริ่มต้นคดีของผู้ถือหุ้น โดยจะวัดจากหลักเกณฑ์ในการจำกัดสิทธิของผู้ถือหุ้นในการดำเนินกระบวนการทางศาล ว่ามีขั้นตอนมากจนเป็นภาระเกินควรหรือไม่ เพียงใด

ผู้ถือหุ้น (Extent of shareholder governance index)

- สิทธิของผู้ถือหุ้น คำนึงถึงบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เปิดกว้างให้ผู้ถือหุ้นมีส่วนร่วมในการออกเสียงลงมติเลือกและให้ออกของผู้ตรวจบัญชี
- ระบบการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ คำนึงถึงการจัดให้มีคณะกรรมการอิสระที่บริษัทจัดตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นหน่วยงานในการตรวจสอบการกระทำของกรรมการบริษัท
- ความโปร่งใสของบริษัท วัดจากรายละเอียดของหนังสือแจ้งประชุมล่วงหน้า โดยจะต้องนัดประชุมล่วงหน้าอย่างน้อย ๒๑ วันทำการ

การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายงานทางการเงินและข้อมูลอื่นที่เป็นสาระสำคัญต่อผู้ลงทุนในการเสนอขายหลักทรัพย์ต้องมีความครบถ้วน ทันเวลา และถูกต้อง โดยในส่วนของรายงานทางการเงินจะต้องจัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากล นอกจากนี้ ผู้ถือหลักทรัพย์ของกิจการจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะเป็นการป้องกันการได้รับข้อมูลโดยไม่เป็นธรรม กล่าวคือการทำบุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นตัวแทนของบุคคลอีกกลุ่มหนึ่ง ตัดสินใจดำเนินการโดยมีผลประโยชน์ส่วนตัวทั้งทางตรงและทางอ้อมเข้าไปเกี่ยวข้อง ซึ่งผลประโยชน์ส่วนนี้อาจเป็นการบั่นทอนหรือเบียดบังผลประโยชน์จากบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่ได้มอบอำนาจให้กระทำแทน เช่น คณะกรรมการของบริษัทจดทะเบียนตัดสินใจซื้อสินทรัพย์ลงทุนจากกรรมการหรือผู้บริหารของบริษัท เป็นต้น อย่างไรก็ตาม บริษัทจดทะเบียนสามารถดำเนินการดังกล่าวได้ โดยปฏิบัติตามข้อกำหนดว่าด้วยรายการที่เกี่ยวข้องกัน พร้อมทั้งเปิดเผยข้อมูลและดำเนินการต่างๆอย่างครบถ้วน

“กรมบังคับคดี ได้รับรางวัลชมเชยของนครโปร่งใส (NACC Integrity Awards) ครั้งที่ ๖ และครั้งที่ ๗ (ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐)”

การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับหลักทรัพย์ที่เสนอขาย เพื่อให้ผู้สนใจลงทุนมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจลงทุน หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่กำกับควบคุม จึงกำหนดข้อมูลขั้นต่ำที่บริษัทจะต้องเปิดเผยให้แก่ผู้ลงทุนก่อนการเสนอขาย เช่น ข้อมูลบริษัท ฐานะการเงินผลการดำเนินงาน ความเสี่ยงในการลงทุน เป็นต้น ซึ่งแนวทางการกำกับดูแลลักษณะนี้ เรียกว่า Disclosure Based เกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลจะแตกต่างกันไปตามประเภทของผู้ลงทุน โดยเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลจะเข้มงวดมาก เมื่อเป็นการเสนอขายให้แก่ประชาชนทั่วไป (public offering) เพื่อให้มีผู้ที่สนใจลงทุนมีข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน เท่าเทียมกัน เพื่อใช้ตัดสินใจลงทุน แต่หากเป็นการเสนอขายให้แก่บุคคลในวงจำกัด (private placement) ซึ่งหมายถึง การขายให้แก่ผู้ลงทุนน้อยราย ผู้ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ หรือผู้ลงทุนสถาบันที่มีความรู้ในการลงทุน เกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลจะผ่อนปรนลง โดยหากเป็นการเสนอขายหุ้น จะได้รับยกเว้นไม่นำเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลมาใช้ ดังนั้น หากผู้ลงทุนกลุ่มนี้ต้องการข้อมูลที่จะใช้ตัดสินใจลงทุน ก็จะต้องติดต่อขอข้อมูลกับบริษัทโดยตรง แต่หากเป็นการเสนอขายหุ้นกู้ ยังมีเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลในระดับหนึ่ง แต่น้อยกว่าการเสนอขายต่อประชาชน

นางภัทรภร เวชรังษี

ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบการบังคับคดี
และประเมินราคาทรัพย์สิน

ผู้รายงาน

นางสาวพีรชยา พิณเมืองงาม

นิติกรชำนาญการการ กอพัฒนาระบบการบังคับคดี
และประเมินราคาทรัพย์สิน

ผู้รายงาน

*“กรมบังคับคดี ได้รับรางวัลชมเชยองค์กรโปร่งใส (NACC Integrity Awards)
ครั้งที่ ๖ และครั้งที่ ๗ (ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐)”*